

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak.

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 „
Negyedévre — — — — 6 „
Egy hónapra — — — — 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 129. szám.

Péntek június 5.

A bankkérdés.

— Szakértők a bankbizottság előtt. —

— június 5.

A bankkérdésben kiküldött bizottság legutóbbi ülésén már megkezdte a véleményadásra főkérő szakértők meghallgatását s három szakértő már nyilatkozott is. A három szakértő Barta Arnold, Walder Gyula bankigazgatók és dr. Mandelló Gyula, a kiváló szakember nyilatkozatai igen tanulságosak s körülbelül már most is meg lehet belőlük állapítani a bankkérdés képét.

Az egyik szakértő, Barta, arra a következtetésre jutott, hogy pénzünk értékállóságának biztosítása nem tőlünk és nem a banktechnikai eszközök ügyes alkalmazásától függ, hanem jelenlegi és jövődöbeli külföldi hitelezőinek jóindulatától és hitelezési hajlandóságától függ mindaddig, amíg fizetési mérlegünk aktívá nem válik és mi ez által képesek leszünk üzleteinket itt elhelyezni és a külföldön levő papírjainkat fokozatosan visszavásárolni.

A fizetések dolgában három csoportba osztotta az államokat. Az első csoportba oly államok tartoznak, amelyeknek készfizetések vannak. A másodikba, amelyek nagyobb részben készfizetéssel dolgoznak, a harmadikba pedig azok tartoznak, amelyek tőkét külföldön vannak elhelyezve. Ezek közé tartozik Magyarország is. Szerinte remélhető, hogy az önálló bank felállítása révén rövidesen a második csoportba jut, amelyben jelenleg a közös bank is van.

A másik szakértő, Walder Gyula szerint a felállítandó magyar jegybank kérdése politikai és közgazdasági szempontból volna megvilágítandó. Az első szempontot kerüli s arról nem nyilatkozott. Közgazdasági szempontból pedig az bírálható el elsősorban, hogy a felállítandó magyar jegybank milyen rendszer alapján jöjjön létre. Az ő véleménye szerint kívánatos volna a független vezetésre való tekintettel részvénytársasági alapon helyezni. De az államot feltétlenül fel kell ruházni az ellenőrzés jogával. Az államnak, mint a közérdek hivatott óránek egyenes kötelessége, hogy a jegybanknak adott szabadság gyakorlását ellenőrizze, oly módon azonban, hogy a bank állami hitel-szükséglete kielégítésénél az államtól függő helyzetbe ne jusson. A felállítandó magyar jegybank alaptőkéje, tekintve, hogy hitelképességét a külföldön megerősítheti, nagy tőkével és már kezdetben teljesen megfelelő értékességgel kell rendelkeznie. Az önálló magyar jegybank alaptőkéjét 150 millió koronában véli megállapítandónak.

Mandelló Gyula szintén azt tartja, hogy az önálló magyar bank csakis központi bankrésztvénytársasági alapon, kellő állami ellenőrzés mellett oldhatja meg feladatát. Az alaptőke pontos összegének megállapítását nem tartja fontosnak, hanem lényegesebbnek tartja, hogy az önálló magyar banknak mekkora aranykészlete legyen, mert inkább csak núánsz-kérdés, vajjon részvénytőke, vagy az értékességet alkotja-e a fedezetet.

Olyan országokban, mint jelenleg Ausztria és Magyarország is, ahol a forgalomban nincsen arany, ahol minden a jegybankban összpontosul, a jegybanknak több arannyal kell rendelkeznie, mint

olyan országokban, ahol a forgalom mintegy tartozékát alkotja az egész aranykészletnek. Szóval, miután nálunk a forgalom nem szokta meg és előreláthatólag nem is fogja megszokni, hogy tele legyen arannyal, tisztába kell lennünk, hogy a jegybankban ugy aránylik 20 az 50-hez, mint 790 millió az 1220 millióhoz. Egyébent az alaptőkét 210 millióban tartja megállapítandónak. Ehhez hozzá kell tenni a tartozók tőkét, amely jelenleg 15 millióra tehető, 225,000 000. Az alaptőke beszerzését belföldi és külföldi tőke segítségével feltétlenül jó üzletnek tartja.

Ezek főbb vonásokban a most meghallgatott szakértők véleményei. Ezek — mint már konstatáltuk — már most is elég világosan megrajzolják a bankkérdés képét, de még a legtöbb szakértő véleménye hátra van s így véglegesen nem lehet itélkezni a kérdésben. Valószínű azonban, hogy a többi szakértői vélemények sem fognak lényegben különbözni az első háromtól.

A nagybeeskerek i tisztviselők lakbérére.

Nagybeeskerek, június 5.

A nagybeeskerek állami és törvényhatósági tisztviselők, amint ismeretes, mozgalmat indítottak, hogy a folyton emelkedő lakbérékre való tekintettel, Nagybeeskerek város az új lakáspénztervezetnél magasabb lakbérosztályba soroztassék.

A tisztviselők ez irányban most terjedelmes, alaposan megokolt kérvénnyel fordulnak Wekerle Sándor miniszterelnök-pénzügyminiszterhez, s a súlyos érvekkel felszerelt kérsnek bizonyára lesz is foganatja.

A nagybeeskerek i tisztviselők kérvénye egész terjedelmében a következőleg hangzik:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Az elmúlt év folyamán városunk képviselője utján juttattuk Nagyméltóságodhoz azon tiszteletteljes kérelmünket, hogy Nagybeeskerek várost az 1893. évi IV. t.-c. 3 §-a alapján a III-ik lakbérosztályból a II-ikba soroztatni kegyeskedjék. Kimutattuk és igazoltuk ott, hogy az állami és törvényhatósági alkalmazottaknak megszabott lakpénze elégtelen.

Most, amidőn Nagyméltóságod gondoskodásából kifolyólag 1908. november 1-től kezdődőleg a lakáspénzek újból lesznek megállapítva és az egyes városok stb. nem a régi I—IV., hanem az új tervezet szerinti I—VII. osztályba sorozva, megragadjuk az alkalmat, hogy a már említett kérelmünket megújítsuk és arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy az új besorozásnál Nagybeeskerek várost, a mi hivatali állomáshelyünket az új lakáspénztervezet (I. „Pénzügyigazgatás” 1908. évi 10. számában közölve, mint hiteles adat) III-ik osztályába sorozni méltóztassék.

E kérelmünk méltányos, jogos és igazságos voltáról, mi tisztviselők meg vagyunk győződve. Ha a szükség, önmagunk és családunk iránti kötelesség nem kényszerítene, számot vetve az állambiztonság nagy arányu szükségleteivel, alig volna bátorságunk arra, hogy ily értelmű kérelmünket előterjesszük.

Amde lehetetlen elzárkózunk ez elől akkor, amidőn az eddigi tapasztalataink a Nagybeeskerek állomáson levő állami és törvényhatósági tisztviselők vergődését igazolja a fizetésével járó lakbérilletmény elégtelensége, amikor kivétel nélkül az összes tisztviselők kénytelenek fizetésükből pótolni lakbérüket tekintélyes összeggel minden negyedévben.

Legyen szabad ezuttal is néhány szóban ismertetni Nagyméltóságoddal az itteni különleges viszonyokat és ezáltal okadatolni kérelmünk igazát.

Nagybeeskerek városa a régi időkben nagyrészt földmivelőkből állott. Építkezni csak az

építkezett és csak annyit, akinek családja, kiházasított családtagjai, avagy fejlődött gazdasága folytán arra szüksége lett. Főlöszleges lakáshelyiség évtizedeken át nem lett itt építve.

A város folyton-folyvást és mondhatni rohamosan fejlődésnek indult. De a lakáshány évről-évre versenyezve a fejlődéssel, nagyobbodott.

A tisztviselők vagy nagy áldozatokat kénytelenek hozni fizetésük terhére, ha a város központjához közelebb szerezhetnek lakást, vagy a távoli 1 és 1 1/2 kilométer messzeségben levő kisebb, de mégis élvezett lakbérüket meghaladó összegért kibérelt meg nem felelő, kényelmetlen és egészségtelen lakásokat kénytelenek igénybe venni.

Itt, ahol a kereskedelem oly fejlett, sok a tekintélyes, műveltebb kereskedő, ezek mind a központ körébe eső helyeket foglalják el, úgy üzlet-, mint lakbérhelyiségek. Vagyonosabb emberek, üzletük jövedelmező, a magas lakbért képesek elviselni. Ha ezek közül valamelyik háztulajdonos, ha volna is neki nem feltétlenül szükséges lakrésze, bérbe nem adja, saját kényelmét nem áldozza fel.

Tekintélyes számu ügyvédi kara van a városnak. Hivatásuk a központhoz köti őket, előnyösebb kereseti viszonyaikkal mellett a létező legjobb lakásokat foglalják el.

Itt van a városban székelő hét nagyobb takarékpénztár. Tudvalevően jól fizetett alkalmazottai vannak, külön évi jutalmakban, pótlékokban részesülnek. Ezek szintén megelőzik a tisztviselőket a lakásoknál. Mert, míg az a tisztviselő vajudik, gondolkodik, számadást csinál, merje-e kivenni a lakást, addig az a banktisztviselő, ügyvéd, kereskedő már be is költözött.

Már pedig ennyi tisztviselőnek, mint itt Nagybeeskerekben van, csupán azért kell a lakáskérdés miatt nyomorogni ugyszólván, mert a megélhetésére szánt fizetését félti megterhelni. Ha neki, az itteni viszonyoknak megfelelő lakpénze lesz, könnyebben jut lakáshoz, hamarabb megszokik a jobb lakás folytán, derültebb lesz a kedélye, nagyobb a munkakedve, értékesebb a munkája, mert nem vonja el attól a mostani vergődés.

E városban különösen fényes szerepre volna hivatva a tisztviselői kar, de a drágaság, a javadalmazás és lakbér elégtelen volta lenyűgözve tartja őket, kivéve az egy-két nagyobb vagyonnal bírókat.

Itt, ahol törvényhatóság, kir. törvényszék, járásbíró, telekkönyv, pénzügyigazgatóság, adóhivatal, rendezett tanácsú város, fogyasztási adóhivatal, villamtelep, állami és felekezeti népiskolák, polgári fiú- és leányiskolák, kereskedelmi iskola, főgimnázium, m. kir. honvédség, csendőrség, közös zászlóalj, tanfelügyelőség, iparfelügyelő, államépítészeti hivatal, vasúti, forgalmi és hajózási főnökség, osztálymérnökség, műhelyfőnökség, folyammérnökség, bégahajózási kirendeltség, kir. kincstári ügyészség és ispánság, erdőmester, közraktárak, gép-, cukorka, sör- és szeszgyár, stb. stb. van, összesen több ezer családos tisztviselővel, a városnak magának is igen nagy érdeke, ha az új lakbérosztálynak III-ik osztályába nyer besorozást.

Nagyméltóságú miniszter ur!

Kegyeskedjék figyelembe venni azt a körülményt, hogy már 1900-ban, amikor az 1895. évi XXXIX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 7. §-ának 5. pontja értelmében Nagybeeskerekben a vegyes-bizottság eljárta, igazolást nyert a lakáshány nemcsak, hanem a megfelelő lakások hiánya is és ennek dacára a bizottság egy — az állami és törvényhatósági tisztviselők közül a IX-ik fizetési osztályba tartozóval egyenlő javadalmazásu — százados lakbérhelyiségének kibérelésére a központtól távolosabb helyen is 900 koronát állapított meg, a Fő-utcában 1000 koronát, míg egy másik mellékutcában szintén 1000 koronát. Amint erről Nagyméltóságod a m. kir. honvédelmi miniszteriumnál 9865/900. elnöki sz. a. levő iratokból meggyőződést szerezhet; ahol az is kitűnik, hogy ezen atlagot a vegyes-bizottság a városnak tízenkét különböző pontján fekvő lakbérhelyiségek házbérvallomása alapján állapította meg. E javaslat alapján lett azután Nagybeeskerek város 1901-től 1910. végéig az V-ik katonai lakbérosztályba sorozva. Ez alapon élveznek az itteni tiszték nálunknál sokkal magasabb lakbért, holott tudvalevően azok között igen kevés a nős, családos.

A méltanyosság, jog és igazság mellett szól az, hogy mi polgári tisztviselők ne élveznénk kevesebb lakbért, mint a katonatisztek és hivatalnokok.

Ugyan e mellett tanuskodik a m. kir. kereskedelmi miniszter ur által a m. kir. államasutak alkalmazottai részére 61970/907. sz. a. kiadott szolgálati és illetményszabályzat 87. §-ban lefektetett elv is, de különösen azon körülmény, hogy már akkor a jelzett §-beli lakbérösszetétel II-ik fokozatába volt beillesztve Nagybecskerek város és csak egy véletlen folytán került egy fokkal alsóbb osztályba.

Befejezésül csatoljuk még a város részéről kiállított hatósági bizonyítványt, mely igazolja, hogy az 1900. évi vegyes bizottság által javaslatba hozott, illetve megállapított lakbérösszegek a mai helyi viszonyoknak már nem felelnek meg; azóta különös tekintettel arra, hogy a fa és egyáltalán az építési anyagok ára csaknem megkétszereződött, bekövetkeztek a mindenféle munkás-sztrájkok, építkezés a város belterületén olyan, amelyben kibérlésre alkalmas, megfelelő lakások lennének, nem történt és ezáltal az említett vegyes-bizottság által már 1900-ban megállapított lakbérösszegek circa 25-40%-kal emelkedtek.

Tulzás nélkül, nyugodt lelkiismerettel tártuk fel Nagyméltóságod előtt az itteni helyi viszonyokat.

Kérve-kérjük, ne zárkózzék el kérelmünk elől most különösen, amikor felettünk folyton fenyegetőleg lebeg a nagymérvű lakáskereslet miatt a mindig növekedő lakbér emelése a háztulajdonosoknak, a remény pedig meg lesz vonva tőlünk az iránt, hogy tíz éven belül és szomorú és türelmetlen helyzetben még Nagyméltóságod különös jóakarata is segíthessen.

Bizalommal ismételjük tehát kérésünket és maradtunk megkülönböztetett tisztelettel

Nagybecskereken, 1908. május hó 21-én.
A nagybecskereki állami és törvényhatósági alkalmazottak nevében:

Tóth István,
kir. tanácsos,
pénzügyigazgató.

Zsiros Lajos,
kir. törvényszéki elnök,
kir. kuriai bíró.

Iankó Ágoston,
alispán.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 $\frac{1}{2}$ ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 3/45 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 óratól 12-ig.

Június 6 Rendkívüli városi közgyűlés.
Június 15 Közig. bizottság ülése.

A párbaj.

— június 5.

Budapestben most nemzetközi kongresszus tanácskozik a párbaj ellen való teendőkről. A párbaj ellen való harcok és háborúk nem új dolgok. Még nálunk is van vagy harminc éves az a gunyvers, hogy „lukas becsületgolyóval párbajoznak”. Egyes nyugati, mindenesetre intelligens államok nem is ismerik, illetve a törvények eltörölték, mert igen szigorúan büntetik. Az angol gentleman az első ura a maga becsülete tekintetében a világnak s ez a gentleman, akit a majmolok utánozni igyekeznek, nem tartja becsületes dolognak a párbajt. Éppen olyan verekedésnek tartja, mint — a többi verekedést. A verekedésről az a nézete, hogy azt ugyan gyakran megteszik egyes emberek, de őr ember nem szokta tenni.

Ha így keressük, a párbaj valóban nem különös dolog, mint mikor a Marci meg a Jancsi a korezmában összeverekednek és megkéselik egymást. Csak a formája más: parádés formája van neki, hogy a huszadik század szociális világában különbséget tegyen a különböző emberek, az „ur” és a béres között: ha a béres agyonszur valakit, gyilkos; ha az ur agyonszur valakit: hős, már mint hogy párbajhős.

Ez mind igaz. De a társadalmi kényszer elől nem lehet menekülni. Csak kevés embernek van bátorsága ahhoz, hogy e valóban ostoba társadalmi előítéleten túl tegye magát s nyíltan viselje a velejáró következményeket. Inkább, bár lelkében elítéli, nekikészülődik, hogy egy kicsit vagy faragjon máson, vagy megfaragassa magát, ez sokkal kisebb dolog, mint szembehelyezkedni a társadalmi előítéletekkel. Pedig az egész párbaj-komédiázás szegényfoltja a huszadik századnak. De hiábavaló minden beszéd ellene. Beleette magát a társadalom tudatába s onnan csak törvény irthatja ki. Sem sirás, sem szónoklat nem használ. Amíg a törvény nem bünteti a párbajt közönséges bűncselekmény gyanánt és míg különösen a becsület ellen elkövetett sértéseket nem büntetik a lesgyőzöbben, addig marad minden a régi. Szídjuk, de csináljuk.

— **Tanácsülés.** A városi tanács ma délelőtt dr. Perisics Zoltán polgármester elnökle alatt ülést tartott, amelyen apróbb folyó ügyeket tárgyaltak.

Rendkívüli városi közgyűlés. A holnap délután 3 órakor a városháza nagytermében megtartandó rendkívüli közgyűlés összehívása 54 képviselőtestületi tag kérelmére történt. A tárgyszorozatra kitűzött Katinca puszta parcellázási ügyében a polgármester azt fogja indítványozni, hogy a földmivelési miniszterhez azonnal újabb feliratot intézzenek, kérve a kormányt, hogy a Katinca puszta parcellákban csak nagybecskereki földműveseknek adja bérbe. — A felirat indokolásában kifejtendő, hogy a felső muzslyaiak máris 6500 hold földet kaptak, azonkívül pedig 4500 hold kincstári föld fekszik még a község határában, melyből bérbe vehetnek. Újabb telepítésre pedig az 1300 hold alkalmatlan. Ami pedig a szomszédos Lázárföld és Zsigmondfalva községeket illeti, azok már ugyanis 16000 holdat az écskai uradalomtól bírnak bérbe és onnan bármikor még annyit bérelhetnek, amennyi nekik jölesik. Ellenben a nagybecskereki határnak — 1300 hold kincstári föld és 3141 hold idegen kézben levő földnek leszámítása után — fennmaradó alig 12000 hold földje határozottan kevés Nagybecskerek 16000 főnyi földműveseinek.

— **Uj gazdasági tudósító.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter a verseci járásra Tóth Jenő laconási lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **A közig. tanfolyam vizsgái.** A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam vizsgái most június 19-én kezdődnek s valamennyit Jankó Ágoston alispán, tanfolyami igazgató elnöklésével a következő sorrendben tartják: Június 19.: Pénzügy (elnök-helyettes Szilágyi Albert). Háztartás (elnök-helyettes Bielek Antal). Június 20.: Belügy (e. h. Zsiross Mihály). Anyakönyv (e. h. Ládai Kálmán). Június 22.: Katonai (e. h. Strosz Béla). Közgazdaság (e. h. dr. Végh Lajos). Június 23.: Magánjog (e. h. dr. Riesz Jakab). Vallás- és közoktatás (e. h. Szilágyi Albert). A vizsgák mindenkor délután 4 óráig tartanak.

— **III. oszt. kereseti adókiadás.** A városháza nagytermében dr. Kis János ügyvéd elnökle alatt néhány nap óta az egyenesadó kiadási bizottság ülésezik, mely folyó hó 10-ig a nagybecskereki kir. adóhivatalhoz tartozó vidéki érdekltségek adókiadását befejezi, mire június hó 11., 12., 13., 15., 16., 17., 19., 20., 22., 23., 24., 25., 26., 27-én és 30-án a különféle nagybecskereki iparágak kerülnek sorra. Ez alkalommal a különböző foglalkozásokra és iparágakra a III. oszt. kereseti adó a következő napokon lesz kivetve:

Június hó 11-én: ácsmesterek, állatorvosok, alkuszok, álvésok, bózások, aranyműves és ékszereszek, asztalosok, hábsütők, bádgosok, bankbizományi üzletek.

12-én: a béltisztítók, bérkocsisok, boeskosok, bográrok és földbérők.

13-án: a horbélyok, bordélyosok, bózások, butorgyárosok, cementesek, cukrászok, cukorkagyár, eszelésszerzők, cséplőmunkások, cséplőgép-tulajdonosok és cipészek.

15-én: női divatárusok, a dohány nagytözsde, ecetelárusok, előfogatosok, esernyőkészítők, esztergályosok, faárkereskedők, fakereskedők, fazekasok, fényképezők, fésűsök, fűszerkereskedők és a gabonakereskedők.

16-án a gesztenyesütők, varrógép-árusítók, kerékpár-árusítók, műszeresek, mechanikai javító műhelyek, gépkereskedők, gépgyárak, gyapjúkereskedők, gyepmesterek, gyógyszereszek, gyógyszerárkereskedők, gőzfürdőtulajdonosok, gőzmalomok, lisztkereskedők, gyümölcsárusok, továbbá gyümölcskocik, hajótulajdonosok és halászok.

17-én a hangszerkészítők, harisnyakészítők, hentesek, hírlapírók, jegyzetelők, jelzőlog és ingatlan forgalmi hitelintézetek, kádárok, kalaposok, kárpitosok, kávéosok, korezmárosok, kazánosok, kefézők, keményseprők, képarusok, kertészek, kifőzők, kintornások, kosárkötők.

19-én korezmárosok, szesznyagykereskedők és korlatozás nélküli kereskedők.

20-án: kovácsok, kőfaragók, sírkőraktárak, kölesönközevitő intézetek, kőművesek, építőmesterek, műépítésszek, könyvkötők, könyvkereskedők, kőszőrűsök, kötélverők, kövezők, a közjegyző, lakatosok, gépészek, gépgyárosok, lapkiadók, látszereszek, kesztyűsök, lisztkereskedők, magániskolák, nyomdatulajdonosok és molnárok.

22-én: mázólok, mérlegheletesítők, mérnökök, mészárosok és hentesek, mészárusítók, meszegetők, mosóintézetek, műfestők, nyergesek,

nyomdatulajdonosok, norinbergi árukereskedők, omnibuszosok, órásk és ollósok.

23-án: pamutkereskedők, papucsosok, pékek, pipametszők, postafuvarosok, rőfőskereskedők, rövidárkereskedők, ruha, selyem- és kelmefestők, ruhakereskedők, sertéshizlalók, marhasóárusítók, sörfőzők és sörraktárak.

24-én: a sütők, szabók, szállítók és szapánosok.

25-én: a szatócsok.

26-án: a szénkereskedők, szikvizgyártók, szítások, szobafestők, a szőnyeggyár, szűcsök, szülésznők, táncmesterek, tanítók, téglagyárosok, téglamesterek, tejkereskedők, temetkezési vállalatok, timárok, tollkereskedők, tolmácsok, tojáskereskedők és uszodatulajdonosok.

27-én: az utazók, ügynökök és ügyvédek.

30-án: az üvegkereskedők, vállalkozók, vaskereskedők, végrehajtók, vegyeskereskedők, vilamos szerelők, a városi villammű, vízfordók, zongoraraktárak, zsákkölesönintézetek és zsiárusok.

— **Szülődtanfolyam Nagybecskereken.** Emeltettük, hogy az ez idei szüniidőben a vármegye alispánjának buzgólkodására szülődtanfolyam lesz Nagybecskereken a nem állami tanítók részére. Mint most értesülünk, a tanfolyam ez évi augusztus elsején veszi kezdetét s négy hétig tart. A tanfolyamra 25 tanítót vesznek föl, akiket a tanfelügyelő és főbírák jelölnek ki. A tanítók ellátási költségeit Torontál vármegye és a megyei gazdasági egyesület fedezi olyképpen, hogy a vármegye 1600 koronával, a gazdasági egyesület pedig 600 koronával járul a tanfolyamhoz. Az illető tanítók a tanfolyamon teljesen ingyenes ellátást nyernek. A huszonöt tanítón kívül még többen is vehetnek részt, amennyiben a községek saját költségükön küldeni akarnak tanítót a tanfolyamra. A tanfolyam vezetője Guttenberg Pál, a kézimunkára nevelő országos egyesület igazgatója lesz.

— **A bíróság költőzködése.** Már hírt adtunk arról, hogy a nagybecskereki bíróságok egy része a régi épületből átköltözött a bégaparti új palotába. Most legújabbban a törvényszék polgári osztálya és a telekkönyvi hatóság költőzködik s holnaptól kezdve ezt a két hivatal is a bégaparti palotában található a község.

— **A kultúregyesület tankönyve.** Mint ismeretes, a Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület pályázatot írt ki idegen ajku felnőttek magyar nyelvi oktatására alkalmas tankönyvre. A tankönyv megbírlását az egyesület háromtagú szakbizottságra bízta, amelye a maga részéről Wégling István nagybecskereki áll. elemi iskolai tanítót küldte ki, azonkívül fölkerete a tanfelügyelőt és a Délmagyarországi tanító egyesületet, hogy a maguk részéről szintén küldjenek ki egy-egy tagot a bírló-bizottságba. A kir. tanfelügyelő most Rózsa Ferenc öteleki igazgatót, a Délmagyarországi tanító-egylet pedig Bányai Jakab nagybecskereki állami elemi iskolai igazgatót küldte ki. A bírló-bizottság tagjai már meg is kezdték a bírlás munkáját s folyó évi szeptember hó elsejéig kell javaslataikat megtenni az egyesület igazgatóságának.

— **Az icsipke.** A horgolt csipkék nagy számával találkozunk a csipkekiallításban. A torontáli nép igen szépen tud horgolni. Ezt látjuk a melencei gyűjteményes csoportban. Hogy a népek ezt az istenadta tehetségét biztos keresetforrássá fejlesszük, ahhoz fejlett izlésű tervező telettség vezetése szükséges. Ez a vezető ugyanis megtervezi a betéteket, gallérokat, a belépőket, felöltőket stb., a tervrajzba illesztett motívumokat kiadja a tanítványoknak, a népek. Az ezek készíttette motívumokat vagy maga a tervező, vagy már arra külön képzett munkaerő, összefüggésztí sűrűbb-ritkább hálózattal. Így áll elő a maga tökéletességében az icsipke. Hogy a horgolást előke ö icsipke alakban mutathatja be a kiállítás, azt Partilla Gézané urnő finom izlésének s kiváló tervezőképeségének s annak köszönhetjük, hogy fáradságot nem ismerő kitartással s buzgalommal vezeti be tanítványait az icsipke műsteriumaiba és pedig ritka eredménnyel. Erről számos csipkegallér és az a kabát tanuskodik, mely a kiállítás egyik legkiválóbb darabjaként köztetszésben részesül.

— **Uj internátus Nagybecskereken.** A Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egylet védnöksége alatt s a nagybecskereki áll. polgári és felső kereskedelmi iskolával szoros kapcsolatban államilag engedélyezett új internátus nyílik meg Nagybecskereken a jövő tanév elején. Felvételi díj 20 forint, havi díj 16 frt. Bővebb értesülés és jelentkezés Erdős Béla tanárnál nyerhető. Az új internátust csak örömmel lehet fogadni, mert egyrészt a torontáli vidéki szülők legközvetlenebb érdekeit szolgálja, másrészt a

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

város forgalmát is emeli, amennyiben azok a szülők, kik az Engel-féle internátusban már helyet nemkapó gyermekeiket Szegedre vagy Temesvárra küldték Torontálból, most itt saját megyéjükben sokkal közelebb és így olcsóbban juthatnak abba a helyzetbe, hogy gyermekeiket egészséges és tanulmányi ügyeiket előmozdító diákokthozonban helyezhetik el.

A korai kánikula. Az időjárás rendjében az idén valóságos műsorváltozás van. Május enyhe virágillatos tavaszi pompája helyett egyszerre ránszakadt a kánikulai forróság. Május második fele az egész magyar földön tropikus forrósággal köszöntött be s a melegség júniusban még fokozódott. Ezt az abnormalis időjárást még különböző természeti csapások tették félelmetesebbé. A gazdák már is aggodalmasan látják, hogy a buja esős tavasz ígérete, a várva-várt bő termés ígéret marad, mert a forróság legszebb fejlődésében állította meg a növényeket. Szokatlan kánikulai idők járnak s most már valóságos déli forróság van. Tegnap például délben az árnyékban 40 fok C.-t mutatott a hőmérő. A fürdőszobán tehát megjött időelött. Kárba veszték a tavaszi toilettek, mert ma már a legkönnyebb nyári ruhadarabok is türethetlenné válnak s akinek módjában van, menekül a tenger mellé vagy a fenyvesek közé az ideai kánikulából.

Pap Ernő automobil-balesete. Könnyen végzetessé válható baleset érte Pap Ernő eleméri földbirtokost. Pap Ernő ugyanis tegnap sofőrje kíséretében automobilon Nagykikindára ment. A város közelében az országúton Pap automobiljával ki akart kerülni egy hirtelen szembejövő kocsit, mire a gyors irányeltérés folytán a nagy erővel haladó automobil felborult. Pap Ernő és sofőrje kibukott az automobilból, úgy hogy Pap eszméletlenül terült el a földön, míg a sofőr kisebb zúzódásokat szenvedett. Szerencsére azonban Pap Ernőnek sem történt baja, csak elájult s csakhamar magához tért, úgy hogy a közben érkezett segítségre sem volt már szüksége.

Hűség. — Szobaleány (távozóban): Nagysága kérem, mért nem tevezett a könyvembe beleírni, hogy hű eseléd voltam.

Urnó: Mért nem szolgált rá.
Szobaleány: Igen, no majd beleírja a nagy-ágos ur, mért annál részolgáltam.

Holttest a sineken. A ma reggel Nagybeckerekre érkező vonat utasai rémes látványt láttak tanui a tiszaszentmiklósi állomáson. Ugyanis Tiszaszentmiklósnál egy a sineken fekvő 25—30 év körüli férfi öszseroncsolt holtteste állította meg a vonatot. Rögtön vizsgálatot indítottak s megállapították, hogy az illető Klimkóvics Antal bádogos, aki öngyilkos szándékkal az éjjeli vonat elé feküdt, az agyongázolta.

Esküdtszék.

Veszedelemes utonálló.

Az esküdtszéki ciklusnak mai utolsóelőtti főtárgyalásán, Marosán Lyubomir esernyő-javítással foglalkozó kóborló, a rablás büntetével vádolva állt az esküdték előtt. Marosán ugyanis 1907. évi augusztus hó 18-án a Szentiványi-féle pusztán közelében Levaity Zsivánét, aki a tótaradáci határban fekvő dinnyeföldjére igyekezett, megtámadta, torkon ragadta, földre teperte és 5 kor. 40 fill. készpénzet elrabolta.

Dacára annak, hogy Levaityénak a közeli dinnyésföldön dolgozó férje, valamint az öcsese a vakmerő rablót azonnal üldözöbe vették, az mégis elmenekült és csak f. évi március hó 21-én sikerült Paska Ádám külörsi csendőrsvezetőnek és Bába Imre csendőrnöknek a veszedelemes utonállót héthavi kemény nyomozás után elfogni.

Az esküdtzés a mai tárgyaláshoz követ kezé alakult: Elnök Junker János, szavazó-bírák: Junga Aladár és Szilágyi Lajos, jegyző Folkusházy Sándor, ügyész dr. Konyovics György, védőügyvéd dr. Pollák Győző képviselő-tében Almásy Elek ügyvéd.

Rendes esküdték: Nagy József, Wetzl Ödön, Zemene Ferenc, Pálkás János, Nagy Mátyás, Kószó Sándor, Nikolics Szvetozár, Oszlánczyk András, Nyáry András, id. Ambrus Sándor, Szalay Pál és Fejes Imre.

A vádlott kihallgatása után, a bizonyítási eljárás befejeztével dr. Konyovics György kir. ügyész nagyhatású vádbeszédet és Almásy Elek védőügyvéd szintén hatásos védőbeszédet mondott.

A szokásos replikák elhangzásával az esküdték rövid tanácskozás után meghozták a marasztaló verdikét, melynek alapján a kir. törvényszék Marosán Lyubomirt rablás büntette miatt 1 évi és 6 havi börtönre ítélte el, melybe a 2 havi vizsgálati fogság beszámítottatik. Az ítélet jogerős.

Budapest, június 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kánikula pusztít a tiszteit Házban. A diszes termet messze elkerülik a honatyák, úgy, hogy ma kétszer kellett határozatképtelenség miatt felfüggeszteni az ülést s harmadszorra is csak arra a rémhirre gyűltek össze a képviselők, hogy katalógust olvastatott az elnök Ez tudnillik napidijvesztéseget jelent.

Az ülésen Návay Lajos alelnök elnököl, aki kongó üresség mellett nyitja meg az ülést. A kormány tagjai közül Wekerle, Andrássy, Apponyi és Günther vannak jelen, míg a beteg Kossuthot Szerényi képviseli.

A jegyzőkönyv hitelesítése után napirend előtt Szmercsányi Györgynek az a kívánsága, hogy a tegnapi ülésen az utolsó pillanatban mondott néhány szavát vegyék föl a jegyzőkönyvbe.

Thoroczkay Miklós feleslegesnek mondja a dolgot s mikor e fölött szavazásra került volna a sor, akkor tört ki a határozatképtelenségi válság.

Thoroczkay ugyanis a határozatképtelenséget kívánja megállapítani, amit az elnök elrendelvé, kitűnik, hogy csak 59-en vannak jelen a képviselők közül.

Következett erre fél órai szünet s ez alatt igyekeznek összehozni a képviselőket. A fáradság azonban hiábavaló, mert mikor fél óra múlva az elnök megnyitja az ülést, még mindig csak 86-an vannak jelen.

Az elnök erre szigorú lett s előveteti a katalógust.

— Katalógusolvasás! — zug végig a Házon.

A folyosók, büffet egyszeribe mind üresek lesznek s a képviselők sietnek a terembe, hogy jelen legyenek a névsorolvasásnál.

Ezalatt megtörtént a névsor-olvasás s akik nem voltak jelen, azok jelentkezni tartoznak az elnöknel s igazolni elmaradásukat, mert különben elvesztik napi díjukat.

Közben a katalogus-olvasásnak ugylátszik messzebbre is elterjedt a híre, mert csakhamar határozatképes lesz a Ház s akadály nélkül folyhat az ülés.

Vértán Endre, Vásárhelyi Dezső kisebb bizottsági jelentéseket terjesztenek be, majd harmadszori olvasásban megszavazzák a tegnapi elfogadott törvényjavaslatokat.

Heinrich Antal betérjeszti a Paraguay köztársasággal kötött kiadási egyezményről szóló javaslatot, amit vita nélkül elfogadnak.

Utána Zlinszky István előadó ismerteti az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslatát s ajánlja elfogadásra.

Hoffmann Ottó sürgeti az államvasuti adminisztráció decentralizálását, a javaslatot azonban elfogadják.

Hasonlóképpen elfogadják Hellebronth Géza is, egyben Eger város érdekében szóló.

Mezőfi Vilmos szintén elfogadja a javaslatot, mert a népjólétet mozdítja elő. Kívánja azonban, hogy a gyorsvonatokhoz harmadosztályu kocsik csatoltassanak s a harmadosztályu utasoknak több kényelem nyujtassék a vasuton.

Zanella Rihárd dicséri Kossuthot, hogy Fiuméről szeretettel gondoskodik, azonban forgalmi szempontból több kívánni valója van. A javaslatot elfogadják.

Ezután a holnapi napirend megállapításával az ülés véget ért.

Kormányválság Ausztriában.

Budapest, június 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, az osztrák diákszavarak valószínűleg teljes kormányválságra vezetnek. Marchel

közoktatási miniszter már be is adta lemondását, de úgy mondják, hogy az ö bukása maga után vonja az egész kormány lemondását.

A paksi mandátum.

Budapest, június 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc levelet irt a paksi választókerületbe, amelyben tudtul adja, hogy mádi Kovács János jelöltet a függetlenségi párt hivatalosan is támogatja.

A nemzetközi párbajellenes kongresszus.

Budapest, június 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti nemzetközi párbajellenes kongresszust ma folytatták s ma az egyes államokban alakult szövetségek kiküldöttei terjesztették be jelentésüket.

A parasztkongresszus.

Budapest, június 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben azt beszélnek, hogy a pünkösdkor Csabán tartandó parasztkongresszuson megjelenik Kristóffy József volt belügyminiszter is s esetleg nagyobb beszédet mond.

A fürdés áldozata.

Budapest, június 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bonyhádról jelentik, ott tegnap Forberger László tanár fürdés közben vízbe fullt. Mire segítségére mentek, már halott volt.

Agyonszurt rendőr.

Budapest, június 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szücs József rendőr ma le akart tartóztatni egy Medve Imre nevű pupos csavargót. Medve ellenszegült, majd pedig kést rántott s a rendőrt nyakszirtén szurta, úgy hogy az csakhamar meghalt. A gyilkos csavargót elfogták.

Határidő-üzlet.

Budapest, június 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre 1908) . . . 20-84 — —
Rozs (októberre 1908) . . . 17-82 — —
Zab (októberre 1908) . . . 14-82 — —
Tengeri (júliusra) . . . 13-28 — —
Tengeri (uj) . . . 12-72 — —

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1908. évi június hó 5-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 kgr.	10-50 korona
kétszeres	"	7-50 "
rozs	"	7-40 "
árpa	"	6-50 "
zab	"	6-50 "
kukorica	"	6-20 "
repcse	"	15-50 "
széna I.	"	8— "
" II.	"	7— "
szalma I.	"	4— "
" II.	"	3— "
burgonya 1 kgr.	"	—10 "
disznóhus I.	"	1-80 "
" II.	"	1-70 "
juhhus	"	1-04 "
zsir	"	1-68 "
marhahus I. 1 kgr.	"	1-46 "
" II.	"	1-36 "
borjúhus I.	"	1-80 "
" II.	"	1-90 "

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Szolid, 40 éves intelligens urinó

házzvezetőnői állást keres

papi házhoz, éltesebb urhoz vagy anyátlan gyermekekhez. A háztartásban, főzés és baromfityezésnek minden ágában jártas. Vidékre vagy pusztára is elmegy.

M. K. Budapest, VII., Nyári-u. 34.

I. emelet, ajtó 5. szám alatt.

544/1908. tkvi sz.

535-11

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Mestero-vics Milorád szerbittebei lakos végrehaj-tatónak Mrksits Zábia és Jenovay Zoltán szerbittebei lakosok, mint Freimund József szerbittebei lakos végrehajtást szenvedett jogutódai elleni 382 kor. 98 fill. tökeköve-telés és járuléka iránti ügyében a csatlakozott végrehajtatónak tekintendő Maj Pau-lina beodrai lakos 1800 kor. s jár. követelésé-nek kielégítésére is az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvszék területén levő Szerbittebe községi 2287. sz. tkjvben A. D. 1. sorsz. a. foglalt 811. hrsz. 540 □-öl területű beltelek és a rajta levő 422. ö. i. számú ház az 1881: LX. t.-c. 156. §-ának 3. pontja értelmében egészben 800 kor. kikiáltási árban és a szerbittebei 3072. sz. tkjvben A. I. 1. sorsz. alatt foglalt 3-4/b. hrsz. 1456 □-öl terü-letű házhely az 1881: LX. t.-c. 56 §-a a) pontja értelmében egészben 245 korona kikiáltási árban 1908. évi július hó 7-ik (hét) napjának d. e. 10 órájkor Szerbittebe község-házánál megtartandó nyilvános árve-résen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitézött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 80 korona és 24 korona 50 fillert készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes érték-papírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszo-gáltatni.

Nagybecskerek, 1908. évi május 28.

Szabó,
kir. törvszéki bír.

Eladó, két darab teljesen felszerelt Johnston kéveköto aratógép

mely 1906. évben szállítottatott
ujjonnan és csak egy napig
lett használva, 600 koronáért
darabonként.

Cim e lap kiadóhivatalában.

516-x9

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

vasuti állomás, posta, távirda és telefon.

Közvetlen gyorsvonati kocsik Budapest nyugati pályaudvarról. Idény május 15-szept. 15.

Speciális gyógyfürdő szivbetegek részére, női bajknál, hólyag és vesebajknál, kö-és fővénybeteg-ségeknél, a légutak-, az emésztő- és kiválasztó-szervek hurutos bántalmánál. Sápkor, vérszegénység, görvély- és angolkór, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajánál. Radioaktív szénsavas sós és szénsavas vasas orrások. Prospectust kívánatra küld a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

≡ SZÉNSAV-MŰVEK ≡

kartelen kívül szállítanak, azonnal, bármily mennyiségű természetes vagyileg legtisztább folyékony szénsavat a világhírű buziasfürdői szénsavforrásokból.

Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

Sürgőnycim: MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDŐ. Interurban telefon 18. sz.

(463-153 64)

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.

Meghívás

a Szerb Takarékpénztárnak 1908. június hó 21-én
tartandó

II. rendkívüli közgyűlésére.

A t. c. részvényesek az intézet helyiségében ez év június hó 21-én délután 3 órakor megtartandó II. rendkívüli közgyűlésére ezennel meg-hivatnak.

A tanácskozás tárgya:

1. Az igazgatóság jelentése az intézet állapotáról és ezzel kapcsolatban az igazgatóság indítványozza a mutatkozó veszteségek mikénti leírását.
2. Az alapszabályok módosítása.
3. Az alaptőke felemelése
4. A megüresedett igazgatósági helyek betöltése.

Nagybecskerek, 1908. évi június hó 5-én.

A Szerb Takarékpénztár igazgatósága.

Jegyzet. Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 24. §-a értelmében részvényeiket az intézet pénztáránál legkésőbb ez év június hó 20-áig bezárólag letenni sziveskedjenek.

537-11

1891/1908. sz.

A csenei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Csene községben üresedésben levő és 1000 korona javadalmazással egybekötött segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy a szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi június hó 25-ig a csenei szolgabírószákhoz nyujtsák be.

Csene, 1908. évi június hó 1.

Uzbasich,
főszolgabíró.

530-33

510-11

Meghívó.

A torontálmezei szövetkezetek szövetsége f. évi június hó 27-én d. e. 10 órakor a vármegye székházában

közgyűlést tart,

melyre annak tagjai tisztelettel meghivatnak.

Az elnökség.

Napirend:

1. A kereskedelemügyi m. kir. minisz-ternek az alapszabályokra vonatkozó ren-deletének tárgyalása.
2. A befolyt tagdíjak elszámolása.
3. A szövetség működésének megke-zésére vonatkozó javaslatok tárgyalása.
4. Netáni indítványok

Nagybecskerek, 1908. évi június 5.

H i r d e t m é n y.

Alólírott községi előljárók közhírré tesz-szük, hogy az istvánvölgyi körjegyzőségnél 21 napra szükség van egy a jegyzői teen-dőkben jártas kiségitőre, kinek napidíja az utat ási költségen kívül 4 kor.-ban van meg-állapítva. Ajánlatok az előljároságnál adan-dók be.

Istvánvölgy, 1908. évi május hó 29.

Mihályfi Mihály, Litzemberger Jakab,
jegyző. 528-3.3 bír.

10794/1908. sz. Nagybecskerek r. t. v. polgármesterétől

H i r d e t m é n y.

Ezennel közhírré teszem, hogy Nagy-beckerek r. t. város községi választóinak névjegyzéke az 1886: XXII. t.-c. 39. §-a értelmében f. évi június hó 6-tól 10-ig a városháza nagytermében közszemlére fog kitétetni és hogy a névjegyzék ellen a ne-táni észrevételek f. évi június hó 11-15-ig bezárólag nálam nyujtandók be.

Nagybecskerek, 1908. évi június hó 5.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

539-1.1

H i r d e t m é n y.

Az „Antalfalvai Előlegezési- és Hite-lyelet mint Szövetkezet“ alólírt igazgató-sága, egyetemben a felszámolás alatt álló eme szövetkezet cégjegyzésére jogosított fel-számolóival, közhírré teszi, hogy nevezett cég felszámolás útján szövetkezeti minősé-gében feloszlik és megszűnik és „Antalfalvai Bank Részvénytársaság“ néven részvény-társasággá alakul át.

Ezért felszólítanak a társasági hitele-zők, hogy követeléseiket a kereskedelmi törvény 202 §-ának megfelelően ezen hir-lapban történő harmadszori közzétételtől számított 6 (hat) hó alatt a társasággal szem-ben érvényesítsék.

Antalfalva, 1908. évi június hó 1.

Antalfalvai Előlegezési és Hite-lyelet mint Szövetkezet igazgatósága.
Antalfalvai Előlegezési és Hite-lyelet, mint Szövetkezet felszámolásban.

Karlovszky, Csaplovics János, Paraszka.
531-3.3

Angol lokomobil = eladó =

12-es, kitűnő jó karban

Vörös Antalnál, Perlaszon.

(Torontálmezei.) 533-53

mutatja
héten pe